

GEÇİCİ VERGİLERİN ÇALIŞMA SERMAYESİ ÜZERİNE ETKİLERİ*

Mehmet MUCUK**

Özet

Vergiler, gerçekleştikten belli bir süre sonra ödendikleri için bu sürenin uzunluğuna bağlı olarak değer kaybetmektedirler. Devlet de kendisini enflasyona karşı korumak amacıyla geçici vergi uygulamasını kullanmaktadır. Geçici vergi, ileride ödenecek olan kurumlar vergisine mahsuben cari dönem kazancının başlangıçta ödenmesini gerektirmektedir. Bu şekilde devlet kendisini enflasyona karşı korumaktadır fakat firmalar etkin bir enflasyon muhasebesi yerleştiremediği için bu durumdan olumsuz etkilenmektedir. Bu çalışmada geçici vergi ile çalışma sermayesi arasındaki ilişki ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Geçici Vergi, Enflasyon, Çalışma Sermayesi

Abstract

The taxes may depreciate depending on the duration of time because it takes some time to take in return of taxes. Government initiates pre-paid corporate taxes method in order to protect the taxes revenue against the inflation. Pre-paid tax requires to pay same portion of current term revenues on offsetting corporate taxes. Government protects itself from inflation but also the firms without inflationary accounting application affect it negatively. In this study, the relation between pre-paid corporate tax and working capital is studied.

Keywords: Pre-paid Tax, Inflation, Working Capital

Giriş

Kamusal ihtiyaçları karşılayabilmek ve ekonomik ve sosyal hayata müdahale etmek üzere devlet, egemenlik gücüne dayanarak vatandaşlardan zorla ve karşılıksız olarak vergi toplamaktadır. Bu

* Bu makale, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde kabul edilen “Geçici Vergilerin Çalışma Sermayesi Üzerine Etkileri ve Bir Uygulama” başlıklı yüksek lisans tezinin güncellenmiş bir özetidir.

** Arş.Gör., Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

nedenle devletin üstlenmiş olduğu görevlerin yerine getirilmesinde vergiler, en önemli gelir kalemini oluşturmaktadır. Ancak her ne kadar konsolide bütçe gelirleri içerisinde vergi gelirleri, büyüklüğü bakımından ilk sırada yer alsada genellikle kamu harcamalarının karşılanması noktasında yetersiz kalmaktadır. Bunun temelinde ise, etkin bir vergi idaresinin oluşturulmamasına bağlı olarak oluşan kayıt dışı ekonomi ve vergi yükünün belirli bir kesim üzerinde toplanması önemli rol oynamaktadır. Ayrıca, fiyatlar genel düzeyinin yüksek olduğu ekonomilerde, enflasyonun dolaysız vergiler üzerindeki olumsuz etkisi de bu nedenler içerisinde gösterilmektedir.

Yüksek enflasyon, toplumda ekonomik, sosyal ve siyasal rahatsızlıklara neden olduğu gibi, mali kesimde de vergi gelirlerini azaltıcı yönde bir etki yaratmaktadır. Çünkü, vergi yükümlülüğü, vergiyi doğuran olay meydana geldikten belli bir gecikme süresi sonrası yerine getirildiği için, gecikme sürelerinin uzunluğuna bağlı olarak vergi gelirleri önemli ölçüde değer kaybına uğramaktadır. Enflasyonun bu olumsuz etkisi ise vergi türleri içerisinde özellikle gelir üzerinden alınan vergilerde kendisini göstermektedir.

Fiyat artışlarının gelir vergileri üzerindeki bu olumsuz etkisini en aza indirebilmek amacıyla yürütülen çalışmaların sonucunda, geçici vergi uygulaması başlatılmıştır. Bu uygulama ile ileride ödenecek olan gelir ve kurumlar vergisine mahsuben cari dönem kazançlarının belli bir oranının devlete peşin olarak ödenmesi kararlaştırılmıştır. Ancak devlet geçici vergi ile kendisini enflasyona karşı bir biçimde korusa da, yasalara uygun şekilde vergisini ödeyen firmalar açısından bu uygulama olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Faaliyetlerin etkin ve verimli bir biçimde gerçekleştirmesini sağlayacak iktisadi desteği veren çalışma sermayesi, söz konusu ödemelerden olumsuz yönde etkilenmekte ve cari dönemde ödemesi yapılan bu vergi, fon ihtiyacı içinde olan firmalara ek yükler getirebilmektedir.

1. Türk Vergi Sisteminin İşleyişi, Enflasyon ve Geçici Vergi

Vergi sistemi, bir ülkede belirli bir zamanda mevcut olan tüm vergilerden oluşan bir bütünü ifade etmektedir. Her ülkenin de sosyal, ekonomik ve siyasal yapısının özelliklerini ve düzeyini yansıtan kendine

özgü bir vergi sistemi bulunmaktadır (İzmirlioğlu, 2001: 12). Verginin kendisinden beklenen mali ve mali olmayan amaçlarını gerçekleştirebilmesi ise iyi bir vergi sisteminin oluşturulmasını gerektirmekte ancak bir takım hukuki ve iktisadi problemler, sisteme zarar verebilmektedir.

Türk vergi sisteminin de etkinliğini düşüren başlıca nedenler arasında; kayıt dışı ekonomi, vergi kanunlarına ilişkin sorunlar ve yüksek enflasyon gibi problemler yer almaktadır. Bu tür problemler, devletin kamu harcamalarını karşılamak için kullandığı en önemli gelir kalemi olan vergi gelirlerini yetersiz kılmakta, borçlanma ve emisyon gibi gelir getirici ama maliyeti yüksek diğer yöntemlere başvurmayı kaçınılmaz hale getirmektedir (Eğilmez, 2001: 71).

Aşağıdaki tabloda konsolide bütçe gelirlerinin zaman içerisindeki gelişimi gösterilmektedir.

Tablo 1. Genel Bütçe Gelirlerinin Bileşimi (%)

Yıllar	Vergi Gelirleri	Vergi Dışı Gelirler	Özel Gelir ve Fonlar	Diğer Gelirler
1991	81,3	4,0	13,7	1,0
1992	79,2	4,6	16,1	0,1
1993	75,2	5,0	19,0	0,8
1994	78,9	6,5	14,0	0,6
1995	77,8	6,2	15,2	0,8
1996	83,1	6,0	10,1	0,8
1997	82,5	7,0	10,0	0,5
1998	77,7	10,2	10,6	1,5
1999	78,2	10,0	10,4	1,4
2000	79,3	10,4	10,0	0,3
2001	76,8	14,3	7,7	1,2
2002	78,9	14,4	5,3	1,4
2003	84,1	10,2	4,0	1,7
2004	83,5	13,6	1,5	1,4

Kaynak: Hazine, DPT, Maliye Bakanlığı

Tablo 1'den kamu gelir kalemlerinin genel bütçe gelirleri içerisindeki payı görülmekte ve vergi gelirlerine ait dilimin diğerlerine oranla büyüklüğü anlaşılmaktadır. Toplam vergi gelirlerinin bileşimine bakıldığında ise aşağıdaki tablo ile karşılaşılmaktadır.

Tablo 2. Vergi Gelirlerinin Bütçe Gelirleri İçerisindeki Payı

Yıllar	Dolaysız Vergiler	Dolaylı Vergiler
1991	42,48	38,81
1992	40,98	40,30
1993	36,52	38,69
1994	38,08	40,80
1995	33,03	44,76
1996	32,70	50,35
1997	33,60	48,93
1998	36,21	41,46
1999	35,38	42,66
2000	32,44	46,81
2001	31,03	45,72
2002	26,3	51,8
2003	27,7	56,4
2004	30,8	69,2

Kaynak: Hazine, DPT, Maliye Bakanlığı, TURMOB

Tablo 2. den de anlaşılacağı üzere ülkemiz açısından toplam vergi gelirleri içerisinde dolaylı vergilerin giderek ağırlık kazandığı görülmektedir. Ancak bu durum, çağdaş vergi sistemleri ile karşılaştırıldığında vergi yönetimimizin aksayan tarafları da ortaya çıkmaktadır. Çünkü, çağdaş vergi sistemlerinde adalet ilkesi ön planda tutulduğundan, mükelleflerin gelir ve kazançları üzerinden ödedikleri dolaysız vergilerin payı, dolaylı vergilerin payından göreceli olarak daha fazladır (Çelebi, 2001: 739).

Dolaylı vergilere yönelik vergi yükünün artması, ekonominin daraldığı, işsizliğin üst seviyelere çıktığı ve kamu kesimi tasarruf önlemleri çerçevesinde resen emekli edilmelerin ve kamu işyeri kapatmalarının gerçekleştiği bir ortamda, gelir dağılımında önemli dengesizliklere neden olmaktadır (Uslu, 2001: 28). Ayrıca devlet tarafından tahsili daha kolay olan bu vergilerin giderek ağırlaştırılması, mükellefleri vergi almamaya, dolayısıyla da kayıt dışı faaliyetlere yol açmaktadır (Seviğ, 2001: 60).

Mevcut hukuk düzenindeki boşluklar ile vergi yükünün ağırlığı gibi nedenlerin etkili olduğu kayıt dışı ekonomik faaliyetler, çeşitli yöntemler

kullanılarak tahmin edilmeye çalışılmaktadır (Sarılı, 2002: 35). Aşağıdaki tabloda, seçilmiş bazı ülkelere ilişkin bu tür faaliyetlerin tahmini değerleri yer almaktadır.

Tablo 3. Kayıt Dışı Ekonomi Oranları (%)

Ülkeler	Kayıt Dışı Ekonominin Boyutu
ABD	9
Almanya	14
İspanya	24
Japonya	8
Malezya	39
Mısır	68
Yunanistan	29

Kaynak: Alpage, 2002: 148

Türkiye’de de kayıt dışı ekonominin boyutları konusunda çeşitli yöntemler kullanılarak bazı çalışmalar yapılmış ve %1.91 ile %137.8 arasında değişen farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Ancak tahminler genellikle bu oranın %40 ile %60 arasında değiştiği yönünde yoğunlaşmaktadır (Çiloğlu, 1998: 67).

Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde bu boyutlardaki kayıt dışı ekonomik faaliyetler, kamu harcamalarının karşılanması noktasında vergi gelirlerini yetersiz bırakarak bütçe açıklarının kronik bir hal almasına neden olmaktadır. Bunlara ek olarak sermaye piyasalarının gelişmemiş olması, yurt içi tasarrufların yetersiz kalması ve kısıtlı uluslararası kredibilitate ise söz konusu açıkların tamamının veya bir bölümünün para arzı kamalıyla kapatılmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Bütçe açıklarının finansmanında para arzının genişletilmesi ise bir taraftan senyoraj gelirlerini yükseltirken diğer taraftan enflasyonist baskıları artırmaktadır (Yüce, 1999: 1).

Enflasyon, tahakkuk ile tahsil süresi arasında geçen gecikme döneminin uzunluğuna bağlı olarak, elde edilecek vergi gelirlerinin reel değerini düşürmektedir (Yüce, 1999: 1). Bu etki de bilhassa servet vergileri ile gelir vergileri üzerinde hissedilmektedir. Ancak toplam vergi gelirleri içerisinde gelir üzerinden alınan vergiler, servet vergilerine göre daha fazla önem taşıdığı için yüksek enflasyon gelir vergilerini daha çok etkileyerek devletin zararını ağırlaştırmaktadır.

Yüksek enflasyonun gelir vergileri üzerindeki bu olumsuz etkisini en aza indirebilmek amacıyla devlet, geçici vergi uygulamasını hayata geçirmiştir. İlk olarak 1980 yılında başlatılan bu uygulama, bugüne dek bir çok değişikliğe tabi tutularak günümüze kadar gelmiştir (Dinç, 1999: 129).

Geçici vergi, cari yılda elde edilen kazançlar üzerinden hesaplanarak, ileride ödenecek olan gelir ve kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere vergi mükellefleri tarafından kanunda belirtilen dönemlerde, önceden ödenmektedir. Geçici vergi bu özelliğinden dolayı bağımsız bir vergi olarak değil; bir “ön ödeme” kabul edilerek diğer vergi türlerinden ayrılmaktadır (Küçük, 2001: 82).

Ülkemizdeki enflasyon rakamları göz önüne alındığında böyle bir uygulamanın haklı tarafı ortaya çıkmaktadır (Perek, 1999: 1). Ancak burada devletin, kendi çıkarlarını gözetirken, vergisini ödeyen mükelleflerin enflasyondan kaynaklanan kaybını da dikkate alarak ciddi bir çözüm sunması gerekmektedir.

2. Çalışma Sermayesi

Firmalar varlıklarını korumak ve kara yönelik faaliyetlerini devam ettirebilmek amacıyla sahip oldukları fonlarını sabit ve dönen varlıklar biçiminde değerlendirmektedirler.

Sabit varlıklar nitelikleri itibariyle firmada uzun süre kalan bina, makine ve teçhizatı, demirbaşlar ve arsa gibi sabit aktiflere yapılan yatırımları içermektedir. Bunun yanı sıra; ihtira beratı, imtiyaz ve haklar, şerefiye gibi gayri maddi varlık unsurlarını da içeren sabit varlıkların likiditeye çevrilebilme kabiliyeti ise oldukça zayıf bir yapı arz etmektedir (Türko, 1978: 2).

Firmalar, belirtilen sabit kıymet niteliğindeki varlıkları üretimde kullanılabilir hale getirdikten sonra, gelir elde edilinceye kadar geçen sürede oluşan giderlerin karşılanması amacıyla dönen varlıklar olarak isimlendirilen ilave varlıklara da ihtiyaç duyarlar. Nakde dönüşüm gücü yüksek değerleri içeren bu varlıklar aynı zamanda firmaların çalışma sermayesini de meydana getirmektedir (Özdemir, 1999: 125).

Çalışma sermayesi, yalnızca dönen varlıklar bütünü şeklinde değerlendirildiği takdirde, “brüt çalışma sermayesi”; dönen varlıklar ile

kısa vadeli yabancı kaynaklar arasındaki fark olarak değerlendirildiği takdirde de, “net çalışma sermayesi” olarak adlandırılmaktadır (Akdoğan ve Tenker, 1998: 271). Bundan dolayı, dönen varlıklar ile kısa vadeli yabancı kaynaklar, çalışma sermayesinin temel bileşenlerini meydana getirmektedir (Brealey vd., 1997: 521).

Dönen varlıklar, firmanın nakit olarak tuttuğu paralar ve sahip olduğu menkul kıymetlerle, normal koşullarda en fazla bir yıl veya içinde bulunulan faaliyet döneminde nakde dönüşmesi veya faaliyetler sırasında tüketilmesi öngörülen varlık kalemlerinden oluşmaktadır (Atabey vd., 2001: 184). Dolayısıyla dönen varlıklar kapsamında hazır değerler, menkul kıymetler, ticari ve diğer alacaklar ile stoklar yer almaktadır. Kısa vadeli yabancı kaynaklar ise ticari ve diğer borçları içermektedir. Diğer borçlar içerisinde de, ödenecek vergi, sigorta primleri, kar payları ve giderler yer almaktadır (Pamukçu, 1989: 134).

3. Geçici Vergilerin Çalışma Sermayesi Üzerine Etkileri

Daha önce de belirtildiği üzere; yüksek enflasyon ortamında devlet, vergi ödeme sürelerinin uzunluğuna bağlı olarak maruz kaldığı gelir kaybını en aza indirmek amacıyla beyana dayanan gelir ve kurumlar vergisinde geçici vergi uygulamasını kullanmaktadır.

Böyle bir uygulama ile kendi gelirlerini fiyat artışlarının meydana getireceği olumsuz etkilere karşı koruma altına alan devlet, aynı sorun ile karşı karşıya kalan mükellefler için benzer bir koruma çatisını uzunca bir süre oluşturamamıştır. Enflasyon muhasebesinin hayata geçirilmemesine bağlı olarak da mükellefler reel karlar yerine fiktif kazançlar üzerinden vergilendirilmişlerdir. Ayrıca henüz kesinlik kazanmamış alacakların, gerçekleşmiş kabul edilerek vergileme kapsamında tutulması gibi uygulamanın kendisinden kaynaklanan problemler de firmaların mevcut yükünü ağırlaştırmıştır.

Geçici vergi ödemelerinin firmaların mali yapıları üzerindeki etkilerini değerlendirebilmek amacıyla ayakkabı üretim sektörüne deri, deri mamulleri ve taban çeşitleri sunan küçük ve orta ölçekli 5 adet firma seçilmiştir.

İlk olarak firmaların 2000 ve 2001 hesap dönemine ilişkin finansal tablolarından hareketle rasyolar hesaplanarak mali durumları analiz edilmiştir. Ulaşılan sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:

Firmalar genel olarak kısa vadeli yükümlülüklerini karşılayabilecek ölçüde dönen varlığa sahiptirler. Ancak nakde dönüşümlerindeki gecikmeler dikkate alınarak stoklar hesaplamalardan çıkarıldığında, kalan varlıkların bu yükümlülükleri karşılama noktasında yetersiz olduğu görülmüştür. Bu durum ele alınan dönemde seçilen bütün firmaların yüksek seviyede stok ve alacak ile çalıştıklarını, nakit yönetiminin ise ihmal edildiğini ortaya koymuştur. Ayrıca 2000 ve 2001 ekonomik krizlerinin beraberinde getirdiği daralma süreci, bir taraftan üretimin zayıflamasına neden olarak stok devir hızını diğer taraftan alacak yönetimindeki tavizleri artırarak alacak devir hızını düşürmüştür. Stok ve alacak devir hızlarının düşük olması ise firmaların çalışma sermayesi devir hızını olumsuz yönde etkilemiştir.

İkinci olarak çalışma sermayelerinin yeterliliğini tespit etmek amacıyla firmaların fiili çalışma sermayeleri ile bulundurmaları gereken çalışma sermayeleri tespit edilmiştir. Bu değerlendirmeler neticesinde de; ekonomik daralmanın etkisiyle oluşan alacak ve stok yığılmasının, fiili çalışma sermayesi miktarlarını, hesaplanan çalışma sermayesi miktarlarının üzerine çıkardığı görülmüştür.

Son olarak; 2001 döneminde ödenen geçici vergilerin brüt ve net çalışma sermayelerini ne yönde ve ne boyutta etkilediğini gösterebilmek amacıyla hesaplamalar yapılmıştır. Bulgular, hazır değerler bakımından yeterli kaynağa sahip olmayan firmaların, toptan eşya fiyat artış oranının %88.6 olduğu bir ortamda enflasyon etkisinden arındırılmamış kazançlar üzerinden ödemiş oldukları geçici vergilerin hazır değerleri ortalama %25, brüt çalışma sermayesini ortalama %3, net çalışma sermayesini ise ortalama %6 düzeyinde azalttığını göstermiştir.

Ekonomik krizlerin etkisini devam ettirdiği bir dönemde üretimin zayıflaması, alacakların şüpheli hale gelmesi, vadelerin uzaması ve fiyat artış oranının önemli düzeylere yükselmesi gibi gelişmeler, firmaların finansal yapılarını tehdit eden unsurlar arasında önemli bir yer edinmişlerdir. Dolayısıyla böyle bir ortamda enflasyon etkisinden arındırılmamış ve henüz kesinleşmemiş nitelikteki alacakların da içinde yer aldığı kazançlar üzerinden yerine getirilen geçici vergi yükümlülüğü, firmaların çalışma sermayesi üzerinde ikinci bir yük unsuru oluşturmuştur.

Sonuç ve Değerlendirme

Türkiye’de mali sıkıntılar yaşandıkça hükümetler çare yollarından biri olarak vergileri ve vergi oranlarını artırmak yolunu tercih etmektedirler. Kayıt dışı ekonomik faaliyetlerin büyüklüğünden dolayı, belirli bir kesim üzerinde biriken ağır vergi yükü ise yüksek enflasyon ortamında, vergi mükelleflerinin gelir ve kazançlarını önemli ölçüde azaltmaktadır. Yüksek enflasyon aynı zamanda ödenme sürelerindeki gecikmeye bağlı olarak devletin en önemli gelir kalemi olan vergi gelirlerini de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum, özellikle de gelir üzerinden alınan vergiler üzerinde kendisini göstermektedir. Geçici vergi uygulaması da, enflasyonun gelir vergileri üzerindeki olumsuz etkisini en aza indirebilmek amacıyla kullanılmaktadır. Bu şekilde, cari dönemde elde edilen kazançlardan gelecekte alınması gereken vergilerin bir bölümü, önceden tahsil edilmektedir. Ancak etkin bir enflasyon muhasebesi uygulanmadığı için mükellefler oluşan fiktif karlar üzerinden vergi ödemektedirler. Ayrıca henüz elde edilmemiş ve ileride şüpheli veya değersiz hale gelebilecek kazançlar da kesinleşmiş kabul edilerek geçici vergi kapsamında tutulmaktadır. Bütün bu olumsuzluklar, vergilerini yasalara uygun şekilde ödeyen mükelleflerin, günlük işlemlerin gerçekleştirilmesi ve kısa vadeli yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla sahip olunan çalışma sermayesini önemli ölçüde azaltmaktadır. Bu durum ise iş çevrimi ve yatırımlar açısından sakıncalı sonuçlar doğurmaktadır.

Kaynakça

Akdoğan, Nalan ve Nejat Tenker (1998), **Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri**, Gazi Kitabevi, 6. Baskı, Ankara.

Akgüç, Öztin (1998), **Finansal Yönetim**, Muhasebe Enstitüsü Yayın No: 63, 6. Bası, İstanbul.

Aksoy, Ahmet (1993), **İşletme Sermayesi Yönetimi**, Gazi Büro Kitabevi, Ankara.

Aksoy, Şerafettin (1996), **Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi**, Filiz Kitabevi, İstanbul.

Alpago, Hasan (2002), **IMF Türkiye İlişkileri**, Ötüken Yayınları, İstanbul.

Atabey, N. Ata vd. (2001), **Ticaret ve Muhasebe Belgeleri Ön Muhasebe**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Brealey, Richard A. vd. (1997), **İşletme Finansının Temelleri**, Literatür Yayıncılık, İstanbul.

Çelebi, Ahmet Rüştü (2001), “Ekonomik Kriz ve Vergiler”, **Yeni Türkiye**, Sayı: 41.

Çiloğlu, İsmail (1998), “Kayıtdışı Ekonominin İşleyişi ve Kamu Bütçesine Etkisi”, **Hazine Dergisi**, Sayı: 11.

Dinç, Engin (1999), “4369 Sayılı Kanun İle Getirilen Geçici Vergi Uygulaması ve Yarattığı Sorunlar”, **Vergi Sorunları**, Sayı: 127, Nisan.

Eğilmez, Mahfi (2001), **Hazine**, 3. Baskı, Creative Yayıncılık, İstanbul.

Erdoğan, Muammer (1978), **Erzincan Bez Fabrikasının Çalışma Sermayesi Analizi**, Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 540, Erzurum.

Gürbüzer, Selma (1997), “Enflasyonun Vergi Gelirlerinin Reel Değeri Üzerindeki Etkisi”, **Hazine Dergisi**, Sayı: 7.

İzmirlioğlu, Akın (2001), **Vergi Özel İhtisas Komisyonu Raporu**, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Yayın No: DPT 2597-ÖİK 608, Ankara.

Kaynak, Harun (2002), “Geçici Vergi Uygulamalarında Anayasaya Aykırılık”, **Vergi Dünyası**, Sayı: 251.

Küçük, Muzaffer (2001), “Geçici Vergide Dönem Sonu İşlemleri”, **Vergi Dünyası**, Sayı: 244.

Küçük, Muzaffer, “Son Geçici Vergi Dönemi Kaldırılmalıdır”, **Vergi Dünyası**, Sayı 236.

Öncel, Mualla vd. (1999), **Vergi Hukuku**, Turhan Kitabevi, 7. Bası, Ankara.

Özdemir, Muharrem (1999), **Finansal Yönetim**, 2. Baskı, Türkmen Kitabevi, İstanbul.

Özel, Saruhan (1999), “Ekonomide Sorunlar ve Çözümler”, **Finans Dünyası**, Ocak.

Özker, Niyazi (2001), “4369 Sayılı Yasa Işığında Gelir Vergisinde Geçici Vergi Uygulamasına Yönelik Son Düzenlemeler ve Yorumlar”, **Vergi Dünyası**, Sayı: 243.

Paksoy, H. Mustafa, “Vergi Kanunu’ndaki Yeni Düzenlemelerin İşletmelere Etkisi”.

Perek, Tahir (1999), “Peşin Vergi Değil Faizsiz Borç”, <http://www.hurriyetim.com.tr> (15/07/2002).

Sarılı, Mustafa Ali (2002), Türkiye’de Kayıtdışı Ekonominin Boyutları, Nedenleri, Etkileri ve Alınması Gereken Tedbirler, **Bankacılar Dergisi**, Sayı: 41.

Seviğ, Veysi (2001), “Kayıtdışı Ekonomi ve Bütçe Denge İlişkisi”, **İktisat Dergisi**, Sayı:420.

Türkan, Ercan, **Türkiye’de Kurumlar Vergisi Uygulamasının Firma Davranışları Üzerindeki Etkileri**, DPT Yayın No: 2329-İPMG: 435, Ankara.

Türko, R. Metin (1978), **Döner Sermaye Yönetimi Prensipler ve Analiz**, Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 541, Erzurum.

Türko, R. Metin (1999), **Finansal Yönetim**, Alfa Yayıncılık, İstanbul.

Uslu, Salim (2001), “Bütçenin Vergi Adaleti ve Gelir Dağılımı”, **İktisat Dergisi**, Sayı:420.

Yüce, Mehmet (1999), “Enflasyon Muhasebesi ve bu Bağlamda Türk Vergi Sisteminde Yer Alan Düzenlemeler”, <http://www.basarm.com.tr>.

<http://www.dpt.gov.tr>

<http://www.hazine.gov.tr>

<http://www.maliye.gov.tr>

EK TABLOLAR**Tablo 4. Firmaların Mali Yapısına İlişkin Çeşitli Rasyolar**

	A FİRMASI	B FİRMASI	C FİRMASI	D FİRMASI	E FİRMASI
Cari Rasyo	1.8	2	2.04	1.5	2.4
Asit-Test	0.7	0.8	0.9	1	0.8
Nakit Rasy.	0.18	0.07	0.2	0.4	0.2
Stok D.H.	1.6	2	1.8	3.9	2
Stok Dev. Sür. (gün)	225	180	200	92	180
Alc. D.H.	5	3.3	3.3	3.8	6.6
Alc. Dev. Süresi	72	109	109	94	54
Çış. Srm. D.H.	1.5	1.4	1.3	1.8	1.8
Brüt Kar / Net Sat.	0.2	0.001	0.1	0.09	0.21
SMM/Net Satış.	0.8	0.99	0.9	0.9	0.79

Tablo 5. Firmaların Çalışma Sermayeleri

	A	B	C	D	E
	FİRMASI	FİRMASI	FİRMASI	FİRMASI	FİRMASI
Fiili Brüt Çlş. Serm.	721.500	710.800	409.000	761.800	551.800
Fiili Net Çlş. Serm.	325.800	355.500	208.900	263.400	326.500
Faal. Devri Kat. Göre Brt. Çlş. Serm.	672.150	710.500	394.600	689.600	515.000
Faal. Devri Kat. Göre Net Çlş. Serm.	336.075	355.250	197.300	344.800	257.500

Tablo 6. Geçici Vergi Ödemeleri ve Çalışma Sermayesine Etkisi

FİRMALAR	GEÇİCİ VERGİ	BRÜT ÇLŞ. SERM. ETKİ	NET ÇLŞ. SERM. ETKİ
A	18.100	2.5	5.3
B	16.600	2.3	4.5
C	18.300	4.3	8
D	20.100	2.6	7.1
E	17.200	3	5
Ortalama Etki		% 3	% 6